

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Kierunki działań w zakresie poprawy jakości powietrza w Polsce

Piotr Łyczko

Zastępca Dyrektora Departamentu
Ochrony Powietrza i Negocjacji Klimatycznych
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Ocena jakości powietrza w Polsce w latach 2021-2023

Liczba stref z przekroczeniami (na 46 stref):

	2021 rok	2022 rok	2023 rok
PM10 (rok)	2 strefy	PM10 (rok) <i>brak przekroczeń</i>	PM10 (rok) <i>brak przekroczeń</i>
PM10 (24h)	25 stref	PM10 (24h) 14 stref	PM10 (24h) 2 strefy
PM2,5	29 stref	PM2,5 11 stref	PM2,5 <i>brak przekroczeń</i>
Benzo(a)piren	39 stref	Benzo(a)piren 32 strefy	Benzo(a)piren 21 stref
SO ₂	2 strefy	SO ₂ <i>brak przekroczeń</i>	SO ₂ <i>brak przekroczeń</i>
NO ₂	4 strefy	NO ₂ 4 strefy	NO ₂ 4 strefy

Procedury naruszeniowe przepisów UE w zakresie jakości powietrza

- PM10 - naruszenie nr 2008/2199 - WYROK Z DNIA 18.02.2018 R. TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ (TSUE). 16 listopada 2023 r. Komisja wystosowała dodatkowe wezwanie do usunięcia uchybienia (dodatkowe zarzuty formalne).
- NO2 NARUSZENIE NR 2016/2010 - UZASADNIONA OPINIA (REASONED OPINION). Aktualnie trwa wymiana korespondencji z KE oraz w ramach spotkań package meeting.
- ZASKARŻALNOŚĆ PLANÓW OCHRONY POWIETRZA (PROGRAMÓW OCHRONY POWIETRZA) - NARUSZENIE NR 2020/2105. Uchybienie w związku z naruszeniem zobowiązań ciążących zarówno na mocy art. 23 ust. 1 dyrektywy 2008/50/WE, jak również Konwencji z Aarhus.

Główne obszary działań w zakresie ochrony powietrza

I. Programy finansowe

- Czyste Powietrze
- Ciepłe Mieszkanie
- Stop Smog

II. Regulacje i ich egzekwowanie

- Programy ochrony powietrza
- Uchwały antysmogowe i ich egzekwowanie
- Wykorzystanie CEEB
- Normy jakości węgla i biomasy
- Kontrole rynku urządzeń grzewczych
- Regulacje odorowe

III. Działania edukacyjno-informacyjne

- Kampanie edukacyjne
- Informowanie o stanie jakości powietrza
- Wytyczne i poradniki dla samorządów
- Wymiana dobrych praktyk

| Nowa dyrektywa w sprawie jakości powietrza

Nowa dyrektywa w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (AAQD) – przyjęta przez Parlament Europejski 24 kwietnia 2024 r.

- zaostrzenie standardów jakości powietrza do osiągnięcia do 2030 r. np.: PM₁₀ z 40 do 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, PM_{2,5} z 25 do 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, NO₂ z 40 do 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- rozszerzenie systemu monitoringu i oceny jakości powietrza (pomiar nowych zanieczyszczeń i zwiększenie liczby stacji pomiarowych),
- zmiany w przepisach dotyczących dostępu do sądów, odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu spowodowanym zanieczyszczeniem powietrza,
- rozbudowa przepisów dot. programów ochrony powietrza, w tym nowe instrumenty tzw. mapy drogowe.

Programy ochrony powietrza

- Przygotowanie nowego Krajowego programu ochrony powietrza (2025) – plan wdrażania nowej dyrektywy AAQD,
- Kolejne programy ochrony powietrza (2026/2027) powinny wdrażać obowiązki nowej dyrektywy AAQD, w tym mapy drogowe osiągnięcia nowych poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń do 2030 roku,
- Potrzeba spójnego w skali kraju podejścia do analiz i modelowania na potrzeby programów ochrony powietrza oraz wymagań w zakresie działań naprawczych.

Współpraca z samorządami w zakresie realizacji programów ochrony powietrza i uchwał antysmogowych

- Zainicjowanie współpracy z urzędami marszałkowskimi - Grupa Robocza Ochrona Powietrza w ramach sieci „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”.
- Wymiana dobrych praktyk i doświadczeń na poziomie urzędów marszałkowskich.
- Planowane przygotowanie krajowego poradnika dobrych praktyk dla gmin do prowadzenia kontroli palenisk domowych oraz uchwał antysmogowych.
- Planowane szkolenia e-learningowe dla organów kontrolnych w zakresie prowadzenia kontroli palenisk domowych.

Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków

- Współpraca z Głównym Urzędem Nadzoru Budowlanego w zakresie lepszej prezentacji danych dotyczących struktury źródeł ciepła:
 - 80% punktów adresowych ze złożonymi deklaracjami,
 - 450 tys. inwentaryzacji (5%).
- Integracja z innymi systemami danych (NFOŚiGW) oraz udostępnienia API dla samorządów.
- Planowane rozszerzenie funkcji użytkowych CEEB:
 - integracja z bazą emisji KOBiZE,
 - monitorowanie wymian kotłów, termomodernizacji, kontroli środowiskowych,
 - scenariusze redukcji emisji na potrzeby POP.

Nowe normy jakości dla paliw węglowych

- Podstawa prawna rozporządzenia: art. 3a ust. 2 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw:
 - Minister właściwy do spraw energii oraz minister właściwy do spraw klimatu określą, w drodze rozporządzenia, wymagania jakościowe dla paliw stałych (...) biorąc pod uwagę stan wiedzy technicznej w tym zakresie wynikający z badań tych paliw, a także doświadczeń w ich stosowaniu, **ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby poprawy jakości powietrza, w tym ograniczenia emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji.**
- Aktualnie obowiązuje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 23 grudnia 2022 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2856).
- Rozporządzenie dotyczy wprowadzania do obrotu paliw przeznaczonych do użycia w:
 - gospodarstwach domowych oraz
 - instalacjach spalania o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW.

! Dlaczego należy zmienić parametry jakości węgla

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń – osiągnięcie nowych, znacznie zaostrzonych norm jakości powietrza wyznaczonych w dyrektywie AAQD do 2030 roku oraz wymaganych redukcji emisji wynikających z dyrektywy NEC,
- Wynik przeglądu rozporządzenia ws. wymagań jakościowych dla paliw stałych w 2021 roku wskazał na potrzebę zaostrzenia norm jakości węgla,
- Uchwały antysmogowe w województwach wprowadzają ograniczenia w zakresie eksploatacji kotłów na paliwa stałe pozaklasowych i kotłów klasy 3 i 4. Docelowo dopuszczają tylko eksploatację kotłów klasy 5 i spełniających wymogi ekoprojektu.
- Wymóg zaostrzenia norm jakości węgla oraz wycofania wprowadzających w błąd nazw sortymentów węgla (ekogroszek, ekomiął) jest jednym z kamieni milowych KPO (B4G) – w terminie **do 30 czerwca 2024 r. (2 WoP)**

Główne założenia zmian norm jakości węgla

- Usunięcie nazw handlowych węgla wprowadzających w błąd w zakresie ekologicznego charakteru węgla: ekogroszek, ekomiał. **Pozostają neutralne nazwy: kostka, orzech, groszek, miał.**
- **Stopniowe, rozłożone w czasie do 2029 roku**, dostosowanie minimalnych parametrów jakości węgla, które mają wpływ na emisję do powietrza: zawartość popiołu i siarki, wartość opałowa, zawartość wilgoci.
- Stan docelowy to węgiel orzech i groszek o **jakości wymaganej dla kotłów klasowych**, aby mogły dotrzymywać norm emisji zanieczyszczeń.

Normy jakości dla paliw biomasowych

- Zmiana ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw – delegacja do wydania rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw biomasowych.
- Rozporządzenie w sprawie wymagań jakościowych dla peletu i brykietu drzewnego:
 - Uwzględnienie norm ISO 17225:2021 Biopaliwa stałe -- Specyfikacje paliw i klasy,
 - Zapewnienie jakości paliwa dla kotłów klasowych spełniających normę PN-EN 303-5,
- Możliwość określenia wymagań jakościowych dla paliw z biomasy nieдрzewnej oraz drewna kawałkowego.

Kontrole rynku urządzeń grzewczych i paliw

W 2024 roku Inspekcja Handlowa wznowiła kontrole składów węgla i jakości sprzedawanego węgla,

Nawiązana współpraca z UOKiK w celu:

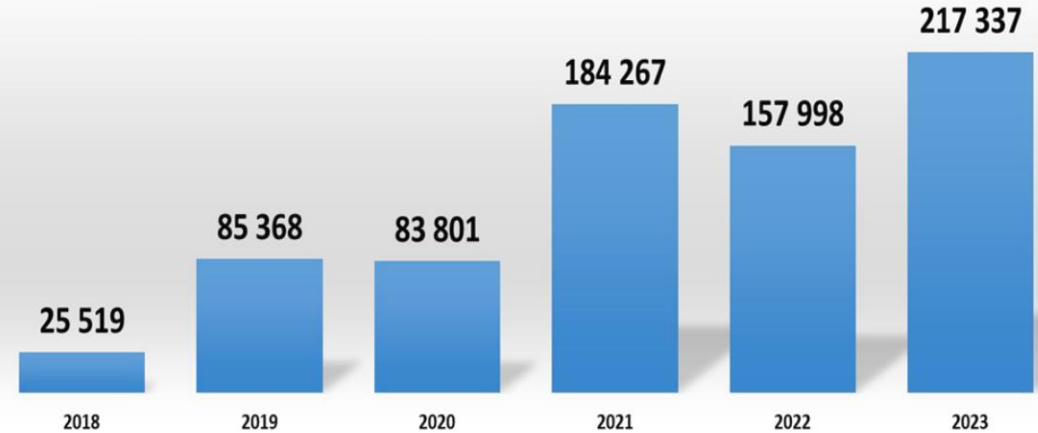
- wznowienia kontroli sprzedaży kotłów na paliwa stałe w zakresie zgodności z normami ekoprojektu,
- zainicjowania kontroli sprzedaży kominków i ogrzewaczy na paliwa stałe w zakresie zgodności z normami ekoprojektu,
- zainicjowania kontroli rynku pomp ciepła pod kątem zgodności urządzeń z deklaracjami producentów.

Program Czyste Powietrze

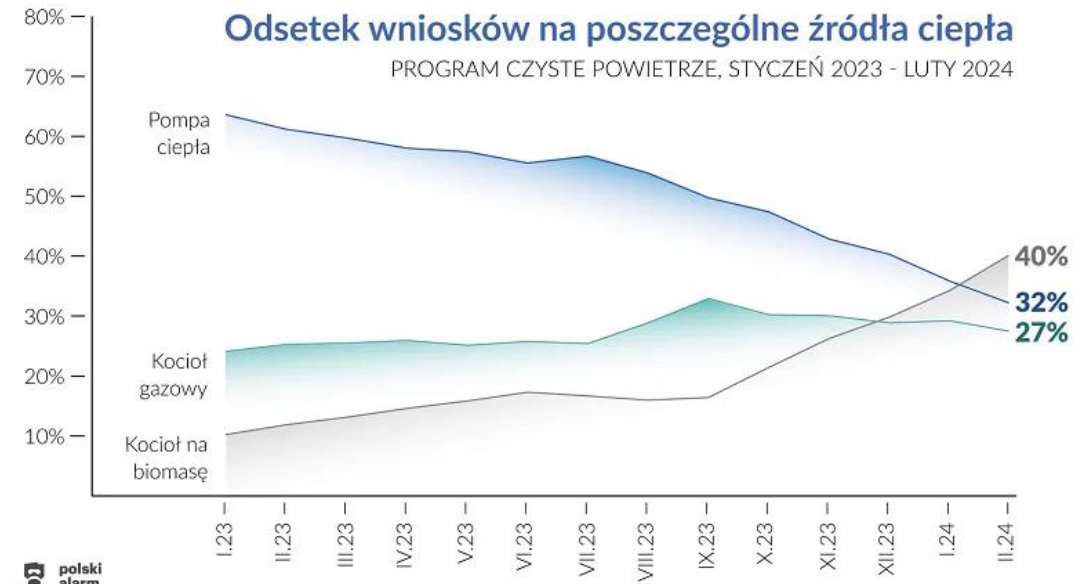
- W ramach PPCP złożonych zostało łącznie 850 tys. wniosków na 27,5 mld zł. Rozliczonych zostało 550 tys. wniosków na 10 mld zł.
- 75% obecnie składanych wniosków obejmuje termomodernizację budynku, w tym 41% termomodernizację kompleksową,
- pozostałe 25% dotyczy samej wymiany źródła ciepła.

Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie od początku trwania Programu [szt.]

Odsetek wniosków na poszczególne źródła ciepła

PROGRAM CZYSTE POWIETRZE, STYCZEŃ 2023 - LUTY 2024

Program Czyste Powietrze - wyzwania

- Utrzymanie wysokiej liczby wniosków składanych do Programu,
- Zapewnienie trwałego finansowania Programu,
- Priorytet poprawy efektywności energetycznej budynków,
- Uszczelnienie wymagań dla finansowania efektywnych pomp ciepła,
- Zakończenie finansowania samodzielnych kotłów gazowych,
- Zapewnienie wysokich wymagań emisyjnych dla finansowanych kotłów na biomasę,
- Wsparcie dla beneficjentów w najniższych progach dochodowych – funkcjonowanie operatorów.

Dane kontaktowe MKiŚ

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Departament Ochrony Powietrza i Negocjacji Klimatycznych

info@klimat.gov.pl

